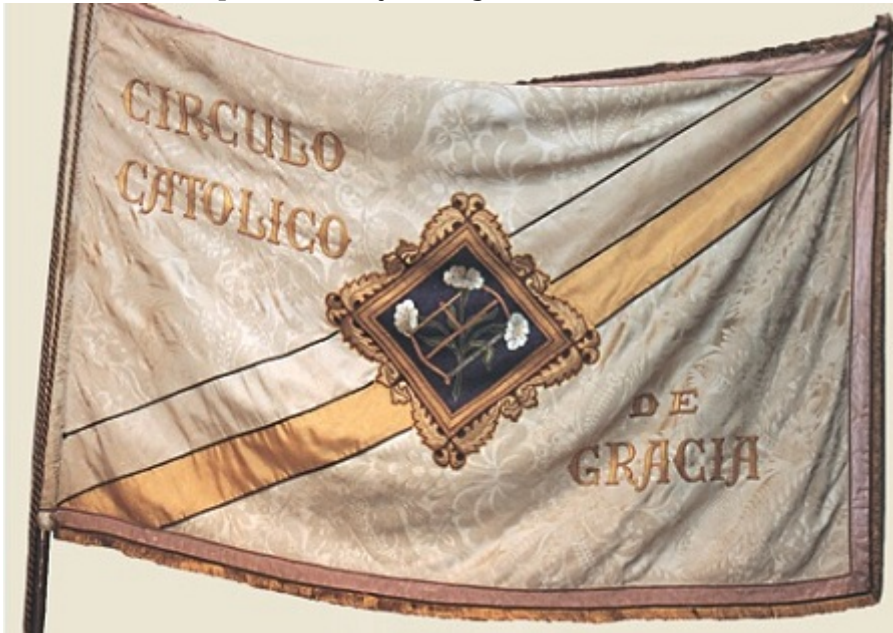

Una Església encarnada en el país (Germinabit V)

Ds, 27/08/2011 per Catalunya Religió

(Josep Massot i Muntaner) Ja al començament del segle xx, l'Església de Catalunya va anar superant les divisions entre liberals i integristes, que esterilitzaren tantes energies i impossibilitaren una acció de conjunt en moltes diòcesis espanyoles. En conjunt, va dur a terme un gran esforç de renovació i d'adaptació al nou temps i es va adherir al moviment catalanista de signe moderat -sobretot a partir de la formació del moviment de Solidaritat Catalana (1906)-, seguint les directrius del bisbe de Vic Josep Torras i Bages (1846-1916), la personalitat més rellevant de l'Església d'aquest temps i la influència del qual perdurarà llargament. La seva obra *La Tradició Catalana* (1892), on defensa apassionadament la llengua catalana i l'aportació del cristianisme a la història de Catalunya, es convertí durant decennis en una mena de breuari dels catòlics catalans, que adoptaren amb fervor un lema atribuït a Torras i Bages: "Catalunya serà cristiana o no serà".

Totes les grans figures del moviment de renovació cristiana de Catalunya es declararen -religiosament i políticament- fidels al mestratge del bisbe de Vic i miraren de continuar i aprofundir el seu pensament. Podem assenyalar, entre molts altres, els noms de mossèn Frederic Clascar (1873-1919), precursor de nobles iniciatives; del pare Ignasi Casanovas (1872-1936), jesuïta, impulsor del Foment de Pietat Catalana i de la Biblioteca Balmes; del pare Miquel d'Esplugues (1870-1934), caputxí, autor d'una mena de rèplica barcelonina de *La Tradició Catalana: Nostra Senyora de la Mercè* (1916); de mossèn Carles Cardó (1884-1958), prevere de Tarragona resident a Barcelona, periodista i escriptor de renom, i sobretot de mossèn Lluís Carreras (1884-1955), sacerdot de la diòcesi de Barcelona, autèntic "màner" eclesiàstic, que tingué una gran influència sobre el cardenal de Tarragona Francesc Vidal i Barraquer i contribuï decisivament a la seva ferma actitud enfront de la dictadura del general Primo de Rivera i a la seva acceptació del govern de la Generalitat de Catalunya (1931) i de l'Estatut de 1932.

Una Església en marxa

La vitalitat de l'Església catalana es manifestà en una sèrie de moviments

vigorosos, en sintonia amb els corrents renovadors del cristianisme europeu, impulsats per uns sacerdots que prenién sovint com a model el cardenal Mercier (units, a Barcelona, dins l'anomenada Associació d'Eclesiàstics) i uns religiosos que a poc a poc anaren adquirint consciència de la seva catalanitat (sobretot els jesuïtes, els caputxins i els monjos de Montserrat, aquests darrers dirigits per l'abat Antoni M. Marcet).

Hem d'esmentar, en primer lloc, el moviment litúrgic i gregorianista, animat per Lluís Carreras i pel monjo de Montserrat Gregori Sunyol (1879-1946), que tingué una primera manifestació espectacular en el Congrés Litúrgic de Montserrat (1915) i les vicissituds del qual poden ésser seguides a través de la revista "Vida Cristiana", òrgan del Congrés. Molt lligat a l'anterior, sorgí el moviment bíblic, que quallà en diverses versions de la Bíblia: la de la Fundació Bíblica Catalana, subvencionada pel polític i mecenes Francesc Cambó i dirigida pel pare Miquel d'Esplugues; la de Montserrat, sorgida gràcies a l'esforç del pare Bonaventura Ubach (1879-1960), creador del Museu bíblic del monestir, i la del Foment de Pietat Catalana, on el pare Casanovas fundà l'Obra del Sant Evangeli, dedicada a la difusió massiva dels Evangelis entre el poble. Mossèn Clascar, precursor del moviment litúrgic i del moviment bíblic, inicià també un moviment catequètic, que fou especialment viu durant la Segona República (1931-1936). No mancà tampoc -d'acord amb el principi de "retorn a les fonts" que s'anava imposant- un moviment patristic incipient, ni un cert moviment ecumènic. Foren especialment importants -dins un seguit d'altres associacions tradicionals o renovades- l'Obra dels Exercicis Parroquials de Catalunya, fundada pel jesuïta Francesc de Paula Vallet el 1922 -que deixà la Companyia el 1928 i més endavant esdevingué impulsor d'una nova congregació religiosa-, i, durant els anys de la República, la Federació de Joves Cristians de Catalunya, iniciada el 1931 pel doctor Albert Bonet, les quals arribaren a tenir milers de seguidors.

Alhora hi hagué un notable increment dels llibres i les revistes de tema religiós publicats en català, sovint en tiratges molt elevats. Cal posar especialment en relleu la tasca duta a terme en aquest sentit pel Foment de Pietat Catalana, fundat el 1913 pel sacerdot Eudald Serra Buixó (1882-1967), que tingué la valuosa col·laboració del pare Ignasi Casanovas i de nombrosos sacerdots i religiosos. El Foment no solament edità milions (sic) d'exemplars de llibres, d'opuscles, d'estampes, etc., sinó que acollí iniciatives culturals -com la Biblioteca Balmes- i apostòliques, com l'Apostolat de Missions i Exercicis de Catalunya -dirigit pel jesuïta Josep M. Pijoan-, l'Apostolat del Bon Llibre, la Propaganda de Pietat i l'Obra del Culte, que treballaren arreu de la província eclesiàstica tarraconense. Podem esmentar també l'aportació del monestir de Montserrat, que, fidel a una tradició editorial que s'havia iniciat abans del 1493, publicà un bon nombre de col·leccions i de llibres d'una gran qualitat, adreçades al públic estudiós, als visitants del santuari i als fidels que s'hi acostaven, entre les quals cal destacar, a part de la Bíblia del pare Ubach, la sèrie "El Missal del Poble" -de divulgació litúrgica, estroncada per la guerra civil de 1936- i les diverses obres històriques del pare Anselm M. Albareda, futur cardenal Albareda.

Entre les revistes catalanes, cal destacar "La Paraula Cristiana", fundada el 1925 pel canonge Cardó, que dirigí també "El Bon Pastor", revista sacerdotal del Foment de Pietat; "Estudis Franciscans", catalanització de la "Revista de Estudios Franciscanos", fundada el 1907 pel pare Miquel d'Esplugues, fundador també de la revista filosòfica "Criterion"; la ja esmentada "Vida Cristiana", apareguda des del

1914 en coedició entre l'Associació d'Eclesiàstics de Barcelona i el monestir de Montserrat; "Analecta Sacra Tarraconensia", d'un alt nivell científic, obra del pare Casanovas, i "Catalunya Social", iniciada el 1921, que el 1927 passà al Foment de Pietat. I no podem oblidar que el maig de 1929 fou fundat un diari catòlic en català d'un nivell considerable, "El Matí", dirigit al començament pel filòsof Josep M. Capdevila, que havia dirigit abans, per encàrrec del doctor Cardó, "La Paraula Cristiana".

Casanovas, Cardó i Miquel d'Esplugues, al costat del carmelita Bartomeu Xiberta (1897-1967) i dels sacerdots Frederic Clascar, Àngel Carbonell (1877-1940) -molt avançat en matèria social-, Josep M. Llovera (1874-1949) -sociòleg tradicional- i Joan Baptista Manyà (1844-1976), foren els teòlegs i ideòlegs del moviment de renovació cristiana, deixebles ben a consciència del bisbe Torras i Bages i amb la característica comuna d'unir catalanitat i romanitat (adhesió a la Santa Seu).

De l'article *L'església a Catalunya al segle XX (fins al Concili Vaticà II)* de Jaume Massot i Muntaner publicat al catàleg de l'exposició [Germinabit, L'expressió religiosa en llengua catalana al segle XX](#). Roma, 2001.

[-Deu anys de Germinabit](#)

[-Roma era la nostra autoritat moral màxima \(Germinabit I\)](#)

[-Els orígens de l'Església a Catalunya \(Germinabit II\)](#)

[-L'Església medieval autònoma a Catalunya \(Germinabit III\)](#)

[-L'Església catalana en els temps moderns \(Germinabit IV\)](#)

[-Una Església encarnada en el país \(Germinabit V\)](#)

[-L'Església entre Primo de Rivera i al Guerra Civil \(Germinabit VI\)](#)

[-Postguerra i supervivència de l'Església catalana \(Germinabit VII\)](#)

[-Del Vaticà II al Concili Tarraconense \(Germinabit VIII\)](#)

[-Pluralisme i crisi d'identitat institucional de la teologia \(Germinabit IX\)](#)

[-Teologia universitària i/o popular a Catalunya \(Germinabit X\)](#)

[-Concili Tarraconense: l'Església avança amb línies no sempre contínues \(Germinabit XI\)](#)

[-Ignasi Garcia i Clavel: "Amb Germinabit ens vam fer sentir a Roma"](#)